

הלכות הנהגת אדם בבוקר

א. דין השכמת הבוקר (ובו ט' סעיפים)

א יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, שיהא הוא מעורר השחר. - יתעורר האדם ויעיר הוא את השחר, כי יראה אשר אמרו רז"ל בפסוק^א "עורה כבודי" שהיה דהע"ה אומר לליבר^ב "עורה כבודי" למרות שדרך מלכים לעמוד בג' שעות ביום, אין כבודך לפני כבוד יוצרך כלום, ועל כן, בכוח תוכחה מגולה זו "אעירה השחר" ולכן כאשר האדם יתן אל לבו את הדברים האלה אז מתגבר כארי יעיר לעמוד בבוקר בעשותו ק"ו גדול מדוד המע"ה ולכן יהיה הוא מעורר השחר.

ונרמז הוא בפסוק^ג "אדם ביקר בל ילין", כי מי שרוצה להתמיד יקר שנתן לו הקב"ה "צלם דמות תבניתו"^ד לא יהיה מאוהבי שינה, ש"תחילת מפלה שינה" דמיך ליה ולא עביד עבידתא, דמיך ליה ולא עסיק באורייתא, ולכן נמשל כבהמות, מיעוט רבים שנים הם כנאמר^ה "ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע" וכו', ואמנם אע"ג כי שלימות זה האדם גורם לעצמו ע"י שמשכים בכל בוקר, מ"מ יתכוון שמשכים לעבודת בוראו לקיים מ"ש הרמב"ם^ו "בכל דרכיך דעהו" וסוף הכבוד לבוא.

כי בכל עניין עבודה ותורת המעשה אשר יעשה האדם שקונה לעצמו שלימות בשלשה זמנים יעשה פעולה גדולה למעלה בכל העולמות והנה עמידת השחר התבאר בזוה"ק^ז כמה מועיל הוא לאדם ומדברי ר"ש [שם] כמה מרוויח האדם שמתעורר בלילה וכ"ש אם עסק בתורה תחילה.

ואמנם יהיה לאדם רמז לגבי עניין התחייה כנאמר בזוה"ק^ח שהאדם עתיד להתעורר לזמן התחייה, וראוי לו התעורר בוקר כי בזה יתן אל לבו לזכות לזמן התחייה. ועוד יש מעלות רבות בזה.

והנה, הייחוד שנעשה מזה למעלה אמר הזוה"ק^ט "בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא כמלקדמין וורדא קדישא סלקא ריחין והיא משבחת וארימת קלא וכדין סלקא ושריא רישא לעילא בשמאלא ושמאלא מקבל לה. כדין כרוזא קארי בעלמא דהא עידן הוא לאתערא לשבחה ליה למלכא וכדי תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח. זכאה חולקיה מאן דאתער לזווגא זווגא דא. כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקא לה כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא"

ומצינו עוד בזוה"ק^י "תא חזי, בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא למלעי באורייתא, ורוח צפון אתער בפלגות ליליא, ההיא אילתא קיימא ומשבחה ליה לקודשא בריך הוא, ובשעתא דהיא קיימא, כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומיהו, וכלהו שארין לשבחה למלכא קדישא.

ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא, קודשא בריך הוא אצית ליה כמה דאוקמוה, דכתיב^{יא} "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני", וכל אינון אוכלוסין לעילא, וכל בני תושבחתא דמזמרין

^א תהילים, נ"ז.

^ב ברכות, א.

^ג שם, מ"ט.

^ד ברכת התנים.

^ה ישעיה, א.

^ו הלכות תשובה, פרק א, הלכה ה'.

^ז שלח, דף נ"ז.

^ח ואתחנן, דף ע"ר.

^ט בשא, דף קכ"א.

^י ויקרא, י"ג.

^{יא} שה"ש, ח, י"ב.

למאריהון, כלהו משתככי בגין תושבחתא דאינון דלעו באורייתא, ומכרזי ואמרי "הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה", אתון ברכו את יהוה², אתון שבחו למלכא קדישא, אתון אעטרו ליה למלכא.

וההיא איילתא מתעטרא ביה בההוא בר נש, וקמת קמי מלכא, ואמרת, חמי במאי ברא אתינא לקמך, במאי ברא אתערנא לגבך, ומאן אינון דשבחא כלא דלהון קמי מלכא, הדר ואמר "העומדים בבית יהוה בלילות"³

ובזוה"ק⁴ "כדין אתער קב"ה בנמוסוי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן, בההוא שעתא זכאה חולקיה דבר נש דקאים לאשתעשעא באורייתא, דהא קב"ה וכל צדיקיא דבגנתא דעדן כלהו צייתין לקליה, הה"ד⁵ "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני", ולא עוד אלא דקב"ה משיך עליה חד חוטא דחסד, למהוי (ד"א ל"ג תדיר) נטיר בעלמא, דהא עלאין ותתאין נטירין ליה, הדא הוא דכתיב⁶ "יומם יצוה יהוה"ה חסדו ובלילה שירה עמי".

א"ר חזקיה, כל מאן דאשתדל בהאי שעתא באורייתא, ודאי אית ליה חולקא תדיר בעלמא דאתי" הנה מבואר מכאן שהעושה כן הרי הוא בן עוה"ב, ובזוה"ק⁷ "כל מאן דאשתדל באורייתא חירו אית ליה מכלא, בעלמא דין משעבודא דשאר עמין עעכו"ם, חירו בעלמא דאתי בגין דלא יתבעון מניה דינא בההוא עלמא כלל" ועוד מעלות רבות נמצאות לעוסק בלילה בתורה, אמנם אין לאדם לעשות זולת ליחדא קב"ה ושכינתיה וסוף הכבוד לבוא שנאמר⁸ "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך".

ב. המשכים להתחנן לפני בוראו - יכוין לשעות שמשנתנות המשמרות, שהן: בשליש הלילה, ולסוף שני שלישי הלילה, ולסוף הלילה, שהתפילה שיתפלל באותם השעות על החורבן ועל הגלות רצויה. – עיקרו של דבר מה שאמרו רז"ל⁹ "על כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתי את בני לבין האומות". כלומר ג' דברים נעדרו, א' מה שהחרבתי את ביתי, שהיה מתקדש שמי בו, כמו שנאמר¹⁰ "וגם הנכרי .... ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי" וכנאמר¹¹ "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", כי כל בקשתם נעשית.

וההעדר השני, אוי ששרפתי את היכלי, כי שם מקטירים והיה מתרצה הקב"ה לפושעי ישראל באמצעות הקטורת במידות העליונות. והשלישי, אוי שהגליתי את בני לבין עכו"ם שיש שתיים לגרועותא, חילול ה' חלילה באמור להם "אם עם ה' אלה למה מארצו יצאו"¹².

ועוד, כי "ויתערבו בגויים וילמדו מעשיהם"¹³, ולכן ימצא כי אותם תחנונים שהאדם יאמר על החורבן ועל הגלות הם רצויים לפניו יתברך, כי הקב"ה מתחרט על הגלות ועל החורבן וכמו שאמרו רז"ל¹⁴ "ג' דברים הקב"ה מתחרט עליהם, ...גלות דכתיב¹⁵ "ועתה מה לי פה נאם ה' כי לקח עמי חנם" וניתן לדייק במה

² תהילים, קל"ד.
³ שם.
⁴ לך לך, דף צ"ב.
⁵ שה"ש, ח, י"ג.
⁶ תהילים, מ"ב.
⁷ חיי שרה, קל"ב.
⁸ משלי, ג.
⁹ ברכות, ג.
¹⁰ מלכים א, ח.
¹¹ ישעיה, נ"ו.
¹² יחזקאל, ל"ו.
¹³ תהילים, ק"ו.
¹⁴ סוכה, נ"ב, ב.
¹⁵ ישעיה, נ"ב.

שאמר "מה לי פה" שרומז על ביהמ"ק שעליו נאמר "פה אשב כי אויתה"^כ הרי מה שאומר הקב"ה "אוי לי שהחרבתי את ביתי" ולכן מועיל לאדם התחנונים שיאמר.

אמנם, מאמר זה אינו חולק על מה שאמרו חז"ל [בזוהר] ושם נאמר שבחצי הלילה נעשה הספד ובכייה למעלה ומוריד שתי דמעות לים הגדול, כי אלו הדברים הנזכרים ונעשים באמת ולא פליגי, כי מ"ש במסכת ברכות ג' פעמים בלילה שואג כארי וכו', אין זה עניין של בכייה והספד רק שאגה.

דבר זה מובן, שמה שנאמר^כ "ה' ממרום ישאג שאג על נוהר", כי זכר המשמרות שהו שומרים בבית המקדש, עולים במחשבתו, היינו ג' משמרות הוי הלילה, וחזר והגיד ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג, שהרצון לומר על כל משמר ומשמר שהיה במקדש שהיה מקביל למשמרות של מעלה, שואג הקב"ה. אבל אין הוא עושה מספד ובכייה, והראיה כי כן נעשה ביום כנזכר במעשה דרבי יוסי^כ כשנכנס לחורבה להתפלל ושמע בת קול מנהמת כיונה ואומרת אוי שהחרבתי את ביתי וכו'.

אמנם, בחצי הלילה נעשה הספד ובכייה ובוטט הקב"ה ברקיע כמשחז"ל בזוה"ק^כ "משריית תניינא אתמנא בארבע שעותי אחרנין, ולא אמרי שירתא בר תרי שעותי, עד דאתפלג ליליא ועאל קודשא בריך הוא בגנתא דעדן, ואלין אינון אבלי ציון, ואינון דבכו על חרבן בי מקדשא ובשירותא דארבע שעותי אמצעין, פתחי ואמרי^ל "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו" וגו', ואלין אינון דבכו על נהרות בבל עמהון דישראל, ממשמע דכתיב גם בכינו, ומנלן דבכו תמן, דכתיב^כ "הן אראלם צעקו חוצה", מהו חוצה, דא בבל, בגין דכלהו אוזפוה לשכינה עד בבל, ותמן בכו עמהון דישראל, ועל דא פתחי בהאי, ומסיימי "זכור יהוה לבני אדם"^כ וגו'.

כדין אתער קודשא בריך הוא בדרגוי, ובטש ברקיעין כדאמרן, ואזדעזעו תריסר אלפי עלמין, וגעי ובכי, דכתיב^כ "יהוה ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג על נוהר", ואדכר לון לישראל, ואחית תרין דמעין לגו ימא רבא. וכדין אתער שלהוביתא חד דבסטר צפון, ובטש רוחא חד דבסטר צפון בהווא שלהוביתא, ואזלא ושאטא בעלמא, וההיא שעתא אתפלג ליליא, ושלהוביתא אזלא ובטש בגדפוי דתרנגולא וקארי, כדין קודשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן, וקודשא בריך הוא לית ליה ניחא, עד דעאל לגנתא דעדן לאשתעשעא בנשמתהון דצדיקייא".

והנה העניין מובן ויש לקח מוסר, כי מה טוב לאדם להתכוון באותם הזמנים כאשר ביארתי על הפסוק^כ "יעיר בבקר בבקר" כי אמר הנביא ישעיה "האי עדיפנא מחברי", שלא למדתי הנבואה מהזולת רק מהש"ת ולכן שקול הוא כנגד משרע"ה, ועל כן אמר הנביא "אדני יהוה, נתן לי לשון למודים, יעיר בבקר בבקר, יעיר לי אזן, לשמע, כלמודים" שיוכל ללמד תורה לרבים, דהיינו סייעתא דשמיא. ועוד "נתן לי לדעת לעוט את עיף"^כ על התורה, דבר תורה לפי דעתו וזה היה לי לפי כי יעיר הרוח והלשון שלי, "בבקר בבקר" בהתמדה.

וג"כ הוא כפול על דרך הנאמר^כ "קדמו עיני אשמורות" בשלישי בלילה. ולכן הקב"ה "יעיר לי" מדה כנגד מידה כי כאשר אמר ה' "את מי אשלח ומי ילך לנו"^כ שמעתי את דבריו ואמרתי "הנני שלחני"^כ.

^כ תהילים, י"ד.

^כ ירמיה, כ"ה.

^כ ברכות, ג, א.

^כ ויקהל, דף קצ"ה.

^ל תהילים, קל"ז.

^{לא} ישעיה, ל"ג.

^{לב} תהילים, קל"ז.

^{לג} ירמיה, כ"ה.

^{לד} ישעיה, ג.

^{לה} שם.

^{לו} תהילים, קי"ט.

ועוד "יעיר לי אזן לשמוע" עניין התורה והנבואה כלמודים כדרך שאדם למד מבן אדם, אלא שלמדתי רק מהקב"ה. וכל השבח הזה לפי שהיה מתעורר באותם השעות שהמשמרות משתנות.

ונוסף עוד עתה שהקב"ה שואג על נוהו, שמטיב לעצמו ועושה נח"ר ליוצרו, ולא יהיה האדם ישן על מטתו והקב"ה בוכה עליו ואומר "אוי שהחרבתי את ביתי ..... והגלתי את בני", אלא, יהיה נעור ויעסוק בתורה כדי שבוראו יהיה משתעשע עמו, וכפי שמצינו נאמר בזוה"ק^{לט} "כד אתער צפרא קלא אתער במלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריא גברין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב^ל "על כן יכבדוך עם עז" שמעו קל חילין ושמרין סגיאין דהוו אמרו "לך ה' הגדולה והגבורה" עד "ומרום על כל ברכה ותהלה" אדהכי נהר יממא".

ג. ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש. – כלומר בכל השעות הנזכרים [בלילות] באותם ג' משמרות או ביום ג"פ, וראוי להיות דואג על החורבן אבל לא בזמן התפלה, שנאמר^{מא} "תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב".

וביתר שאת בשעה שלומד תורה וכמאמר חז"ל^{לב} "הקורא והשונה בלא נעימה עליו נאמר^{מג} "וגם אני נתתי להם", לפי שהשמחה ששמח האדם בשעה שלומד תורה ועוסק במצווה מושך עליו רוח טהרה "וחי בהם"^{מד} אמר רחמנא ועושה נח"ר ליוצרו כדאיתא בזוה"ק^מ "ת"ח עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר והוא אקיר אבן טבא. ועלמא עילאה לא יהיב ליה אלא כגוונא דאיהו קיימא אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא כדין הכי נהרין ליה מעילא.

ואי איהו קיימא בעציבו יהבין ליה דינא בקבליה, כגוונא דא עבדו את ה' בשמחה. חדוה דבר נש משיך עליה חדוה אחרא עילאה וכו'. וחז"ל אמרו^{מו} "אין השכינה שורה .... לא מתוך עצבות" ונאמר^{מז} "פקודי ה' ישרים משמחי לב".

ומצינו בזוה"ק^{מא} "שרפים דתרין גוונין חוור וסומק רחמי ודינא אלין קיימין לאשגחא, דכתיב "משגיח מן החלונות" ואלין קיימין לאסתכלא בכל אילין דמקדמי לבי כנישתא ואתמנון מאינון עשרה קדמאי כדין סלקין וכתבין לון לעילא בגין דאלין אקרין חבריה לגבייהו הה"ד "חברים מקשיבים לקולך השמיעני".

ד. טוב מעט תחנונים בכוונה, מהרבות בלא כוונה. – וכבר נתבאר ממה שאמרו רז"ל^{מב} ששואלים לאדם "קבעת עתים לתורה" ואין שואלים אותו כמה תורה היה לומד, שלכן מה טוב לאדם ללמוד ה' פרקים במתון ובנעימה יותר מעשרה במרוצה, וקרוב לזה אמר שלמה המלך ע"ה^{מג} "טוב מלא כף נחת..." מי שלומד סדר אחד, אלא רעותיה דמתקרי תניין וכן לעניין התחנונים והתפלה. [ועוד נבאר בהמשך בס"ד].

^{לו} ישעיה, ו.

^{לה} שם.

^{לט} שלח לך, קס"א.

^מ ישעיה, כ"ה.

^{מא} דברים, כ"ה.

^{מב} מגילה, ל"ב.

^{מג} יחזקאל, כ.

^{מד} שם.

^{מה} תצוה, דף קפ"ד.

^{מו} שבת, ל.

^{מז} תהילים, י"ט.

^{מח} פקודי, דף ר"ג.

^{מט} שבת, ל"א.

^נ קהלת, ד.

ה. טוב לומר פרשת העקידה ופרשת המן ועשרת הדיברות ופרשת עולה ומנחה ושלמים חטאת ואשם. הגה: ודווקא ביחיד מותר לומר עשרת הדיברות בכל יום, אבל אסור לאומרם בצבור. - הנה פרשת העקידה שגורה היא בפי כל ואומרים אותה בכל יום אבל שאר הפרשיות לא נהגו לאומרם בכל מקום, מפני שאין להם שורש ולא צורך לעניין התפלה, ועשרת הדברות חז"ל בטלום, מפני תרעומת המינים, והסיבה האמיתית מפני שלא נמצא בהם צורך לעניין התפלה ולכן אע"ג שאין מינים כיום, לא נהגו לאומרם. אך היחיד ירצה לאומרם הנה הם בכלל לימוד תורה אז טוב הוא שיאמר יר"מ וכו'.

ו. פרשיות הקרבנות לא יאמר אלא ביום. (עיין לקמן סימן מ"ז סעיף י"ג).

ז. כשיסיים פרשת העולה יאמר: "יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל כאילו הקרבתי עולה". וכך יאמר אחר פרשת המנחה והשלמים, מפני שהם באים בנדה.

ח. יאמר עם הקרבנות פסוק "ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה'". (ויקרא א. יא.)
מצינו בפרקי רבי אליעזר, שיכוון בעקידה כשאומר "צפונה לפני ה'" ויהיה לזיכרון טוב, וכאשר יאמר פרק העקידה יכוון בפסוק "ויעקוד את יצחק בנו" שיעקוד השי"ת ויקשור כל המקטרגים על ישראל למעלה.

ולפי שאמרו רז"ל^{נא} בשעה שהיה אברהם אבינו עוקד את יצחק בנו, היה הקב"ה עוקד לכל השרים של מעלה, ובזמן החורבן אמר הנביא לישראל, מה אתם סבורים כי אותם השרים עדיין הם קשורים? כבר הותרו שנאמר^{נב} "כי עד שרים סבוכים" ולכן טוב לכיין כשאומר "ויעקוד את יצחק בנו" שיעקוד הקב"ה ברחמיו ויחזור לקשור אותם השרים בשנית, כדי שלא יקטרגו על ישראל, בשעת התפלה לפחות.

ומצינו בזה"ק^{נב} "אל בכל אתר נהירו רב דחכמתא עילאה הוא וקיימא בקיומיה, ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא לא יכיל עלמא למיקם, אפילו שעתא חדא, מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא, הה"ד "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" אל תקרי "בהבראם אלא באברהם" באתערותא דאברהם קיימי. וכד אתער אברהם בעלמא כל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא דחי להו לבר, ולא קיימין קמיה, הה"ד "ואל זועם בכל יום", והרי לא נאמר נזעם או זעום בכל יום, אלא "זועם בכל יומא ויומא" דדינא אשתכח דחי לון לבר וקיימא הוא ומבשם לעלמא הה"ד "יומם יצוה ה' חסדו" ולכן טוב לכיין בזה כשאומר "ויעקוד את יצחק בנו" כי אברהם מדת אל הוא עוקד למאריהון דדינים שהם מצד יצחק כנודע, והיינו מילת "את" לרבות השרים לעקוד אותם בשעת התפלה.

ט. יש נוהגין לומר פרשת כיור, ואחר כך פרשת תרומת הדשן, ואחר כך פרשת התמיד, ואחר כך פרשת מזבח מקטור קטורת, ופרשת סמני הקטורת ועשייתו. - והנה, יש שלא נהגו באחת מאלה זולת פרשת התמיד, שנהגו כולם לאומרם. ואמנם צריך לכוון בה מה שאמר הזה"ק^{נב} "ר' אחא פתח ואמר, "והאש על המזבח תוקד בו"^{נב} "והאש על המזבח תוקד בו, ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר" כהנא אמאי, והא תנינן אשא בכל אתר הוא דינא, וכהנא מסטרא דימינא קא אתיא ורחיקא הוא מן דינא, דהא כהנא לא אזדמן בדינא לעלמין.

והכא הוא בעי לאוקדא דינא העלמא, דכתיב "ובער עליה הכהן" אלא הכי אוליפנא בר נש דאתי למחטי קמי מאריה הוא אוקיד גרמיה בשלהוביא דיצה"ר, ויצת"ר מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא והא שרייא ביה רוח מסאבא, ולא אשתצי ולא אתבטל ההוא רוחא מסאבא בין מבר נש, בין מההוא סטרא דאתי מינה, אלא באשא דמדבחא דההוא אשא מבערא רוח מסאבא וזינין בישינ מעלמא, וכהנא בדא אתכוון. ועל דא בעי

^{נא} ילק"ש, וירא.

^{נב} שם.

^{נב} צו, דף ל"א.

^{נד} צו, דף כ"ז.

^{נה} ויקרא, ו.

דלא ידעכון ליה לעלמין, ועל דא תנינן אית אשא אכלא אשא אחרא, אשא דמדבחה אכלא אשא אחרא. ועל דא אשא דא לא תכבה לעלמין וכהנא מסדר לה בכל יומא.

עוד מדרך השלמות בעניין קריאת פרשת התמיד מה שפירש הזוה"ק¹¹ "צו את אהרן" רזא הכא, דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה, והכא אתייהבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה, ולאעברא לה מגו קודשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא, ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן, בגין לאתעברא מן קודשא, והאי צו ברשותייהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא, מגו האי קרבנא.

ואי תימא, צו את בני ישראל, הכי נמי, דהא ברשותייהו קיימא, לאפרשא לה מן קודשא, כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון, דלא יכלא לשלטאה עלייהו. והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה, לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא לעילא, ולאפרשא לה לדא רוח טומאה, לנחתא לה לתתא,

דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן, ודא בעובדא, כלא כדקחזי ליה. והאי קרא מוכחא עלייהו, דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו דא עבודה זרה, רוח מסאבא, לאמר, דא אתתא דאקרי "יראת יהו"ה", כתיב הכא לאמר, וכתוב התם¹² "לאמר הן ישלח איש את אשתו", והא אוקמוה, בגין כך כלא אתמר, וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה. זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעי אורחי דאורייתא, ואזלי בה בארץ קשוט, עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו, מאן עליהם, אלן ארחי דאורייתא, יחיו, יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי". והנה ראית, כמה מועיל חלק המעשה לאדם בעוה"ז ובעוה"ב, ומה טובה גדולה גורם למעלה.

ובקריאת מעשה הקטורת מצינו כי יש לאדם תועלת גדולה על ידה, לדחות את המחשבות הרעות, כדוגמת קריאת פרשת התמיד וכפי שמצינו בזוה"ק¹³ "קטורת, כל מאן דארח בהווא תננא, כד סליק ההוא עמודא, מההוא מעלה עשן.

הוה מברר לביה בברירו ונהירו, בחדווא ורעותא, למפלח למאריה, ואעבר מניה זוהמא וטנופא דיצר הרע, ולא הוה ליה אלא לבא חדא, לקבל אבוי דבשמיא.

בגין דקטורת תבירו דיצר הרע איהו ודאי בכל סטרין. וכמא דציץ הוה קאים על ניסא, אוף הכי קטורת. דלית לך מלה בעלמא, דמתבר ליה לסטרא אחרא, בר קטורת. תא חזי, דהא אוקמוה, דכתיב, ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה וגו', דהא תבירו דסטרא אחרא לאו איהו אלא קטורת. בגין דהא לית חדוה וחביבו קמי קב"ה כקטורת. וקיימא לבטלא חרשיו ומילין בישא מביתא.

ריחא ועשנא דקטורת, דעבדי בני נזא לההוא עובדא איהו מבטל. כ"ש קטורת. מלה דא איהו גזירת קיומא קמי קב"ה, דכל מאן דאסתכל וקרי בכל יומא עובדא דקטורת, אשתזיב מכל מלין דחרשין דעלמא, ומכל פגעין בישין, ומהרהורא בישא, ומדינא בישא, וממותנא. ולא יתזק כל ההוא יומא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטאה עליה, ואצריך דיכוין ביה". והנה זאת תורת האדם האומר מעשה הקטורת ומכוין בו. אמנם כנגד מה שגורם למעלה ג"כ מבואר [שם] כי גדול הוא מאוד.

¹¹ צו, דף כ"ז

¹² ירמיה, ג.

¹³ זוהר חדש, שה"ש – מאמר הקטורת.